

Grondboor & Hamer

Tweemaandelijks tijdschrift van de Nederlandse Geologische Vereniging
Jaargang 53 (1999) nummer 6

Inhoud van dit nummer:

- 117 Bestuur: In memoriam A.G. Koenderink.
- 119 Kees van Hooijdonk: De sabeltandtiger *Homotherium latidens* in Nederland. De vondst van een niet alledaags fossiel.
- 124 Eric Mulder: Boekbespreking - Fossielen uit Solnhofen.
- 126 Klaas Post: Laat-pleistocene zeezoogdieren van de Nederlandse kustwateren.
- 131 Cees Laban: Zwerfstenen in de kwartaire formaties van het Nederlands deel van de Noordzee.
- 140 Redactie: Rectificatie

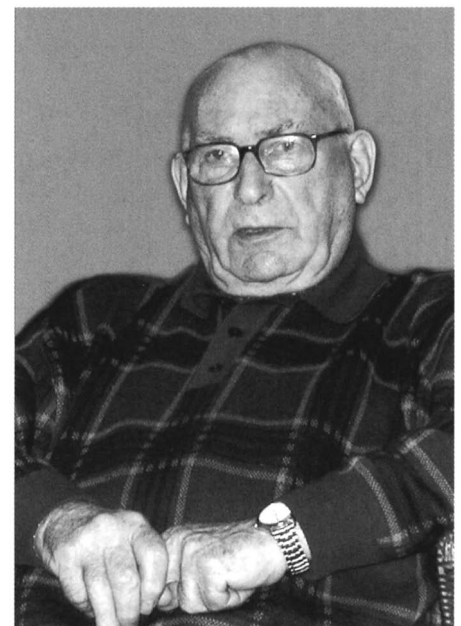
In memoriam A.G. Koenderink

Op 31 oktober 1999 is ons erelid Albert Gerard Koenderink op 84-jarige leeftijd geheel onverwacht overleden in zijn woonplaats Arnhem. Volgens zijn wens heeft de uitvaart in stilte plaatsgevonden.

De heer Koenderink werd geboren te Almelo op 4 november 1914 en bleef volgens bekenden 'een ronde Twentenaar'. In zijn jeugd bezocht hij graag het museum Natura Docet in Denekamp, waar J.B. Bernink hem enthousiast maakte voor geologie. Toen het Twentekanaal werd gegraven, was hij er als de kippen bij om daar prachtige, blauwgrijze haaiantanden uit het Mioceen te verzamelen. Op 21-jarige leeftijd had hij zich al ontwikkeld tot een bekwaam amateurgeoloog. Dit blijkt uit het hoofdstuk 'Het Tertiair van Twente', dat hij schreef voor de 'Jubileumuitgave 1911 - 1936' van Natura Docet. Er waren in die jaren wel plannen om een geologische club in Twente op te richten, maar het kwam er steeds niet

van. Pas in 1946 vond te Arnhem de oprichtingsvergadering plaats van de Nederlandse Geologische Vereniging. Koenderink was van de partij. Vanaf het begin voelde hij zich sterk betrokken bij de vereniging. Dit blijkt alleen al uit zijn bijdragen in de Publicaties en Grondboor & Hamer. Hij maakte hierin enige zeldzame vondsten bekend, verzorgde tal van boekbesprekingen en een soort knipselkrant. Ook schreef hij verslagen van NGV-reizen en -bijeenkomsten. Daarnaast publiceerde hij enige verhandelingen, voornamelijk over zuidelijke zwerfstenen als hydrobiënkalk, jaspis, radiolariet en melafier. Door deze artikelen hoopte hij tevens op reacties van lezers die hem nieuwe informatie konden verschaffen.

In deze stukken komt steeds weer de enthousiaste verzamelaar van geologica naar voren. Het begon met haaiantanden, in 1946 gevolgd door fossiel hout en toen zijn artikel over melafier het licht zag, had hij hiervan meer dan honderd stuks verzameld. Hoewel hij

een verwoed verzamelaar was, toonde hij zich allerm minst hebb erig. In 1936 stond hij vrijwel zijn hele collectie af aan Natura Docet. Later zou hij verzamelingen schenken aan het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie (nu deel van Naturalis) en het Museum Echt.

Hij was minder honkvast dan veel

Twentenaren eigen is. Na de kweek-school kon hij in de crisisjaren niet meteen aan de slag komen in het onderwijs, maar vond eerst werk bij de douane, zodat hij vertrok naar Stramproy (L.). Na 1945 verhuisde hij met zijn gezin naar Zwolle, waar hij was aangesteld voor hulpverlening aan oorlogsweduwen, repatrianten enz. Na enkele jaren keerde hij terug naar Almelo, waarna hij nog uitsluitend een onderwijs carrière volgde: eerst als onderwijzer, later als hoofd van een lagere school te Soest en vervolgens als leraar aardrijkskunde te Bilthoven, Maastricht en Arnhem. Hij hield ervan, zich grondig te verdiepen in de plaats of streek waar hij woonde. Niet alleen de geologie, ook de streek-historie, het dialectonderzoek en het veldnamenonderzoek hielden hem intensief bezig. Zo verrichtte hij als vrijwilliger onderzoek voor het P.J. Meertens Instituut. Andere interesse-gebieden waren genealogie, poëzie en theologie. Reizen naar het buitenland waren lange tijd niet voor hem weggelegd, maar hij schreef later met animo over het Sauerland, Luxemburg en het

Gardameer. In de jaren vijftig raakten buitenlandse reisjes bij de NGV in zwang, aanvankelijk onder leiding van W.F. Anderson. Na hem leidde Koenderink op bekwame wijze de NGV-excursies: naar het Sauerland (tweemaal), de Harz, Luxemburg, de Belgische Ardennen en het Odenwald.

Ook in ander opzicht zette hij zich in voor onze vereniging. Jarenlang beheerde hij de bibliotheek. Hij was een tijdlang secretaris en vice-voorzitter. Op zijn voorstel vonden er omstreeks 1965 enige midwinterbijeenkomsten plaats: de voorlopers van de landelijke contactdagen. De afdeling Echt heeft haar voortbestaan mede aan hem te danken en voor de afdeling Gelre leidde hij een studiegroep voor fossielen, leidde excursies en gaf lezingen, o.a. over bryozoën, waarbij hij zich een onderhoudend verteller toonde. Wie hem kende, was onder de indruk van zijn belezenheid, kennis, ervaring en geheugen. Voor velen was hij dan ook een vraagbaak.

Vanwege al deze verdiensten stelde de

48ste ledenvergadering in 1994 voor, hem tot erelid te benoemen. Deze eer kwam hem stellig toe.

Door zijn leeftijd en gezondheid was hij de laatste jaren niet in staat, volop aan verenigingsactiviteiten deel te nemen. Gelukkig kon hij - als oudste deelnemer en mede-oprichter van de NGV - wel deelnemen aan de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van vijftigjarig jubileum van de vereniging waarvan hij zo lang een bindende factor was geweest.

In het vorige nummer van Grondboor & Hamer plaatste Maarten van Vliet een oproep aan allen die meer informatie konden geven over de geschiedenis van de Zanderij te Maarn. Koenderink was een van de eersten die hierop reageerden. Hieruit blijkt, dat zijn belangstelling en bereidwilligheid nooit zijn verflauwd.

Ons medeleven gaat uit naar zijn kinderen en andere nabestaanden.

Het bestuur

Een keuze uit de geologische publicaties van A.G. Koenderink

1935: **Het Tertiair van Twente.** In: Jubileumuitgave 1991-1936 van *Natura Docet Denekamp*, p. 53-64.

1946: **Kalksteen met *Coelosphaeridium* en *Carpospongia globosa*.** Publicaties der NGV, eerste reeks, p. 69-71.

1957: **Zwerfsteenvondsten uit Utrecht.** G&H 1958: 122-124.

1958: **Fossiel hout.** G&H 1958/1959: 230-233.

1959: **Hydrobiënkalk.** G&H 1958/1959: 250-252.

1959: **Een paar merkwaardige kwartsen.** G&H 1958/1959: 258-260.

1959: **Jaspis en radiolariet. Een bijdrage tot de kennis der zuidelijke zwerfstenen.** G&H 1959: 309-315.

1960: **Melafiervormen.** G&H 1960: 138-141.

1960: **Zwerfstenen afkomstig uit het Mainzer bekken. Nieuwe bijdrage tot de kennis der Zuidelijke zwerfstenen.** G&H 1960: 192-202. Rectificatie: G&H 1961: 232-233.

1961: **Nog eens *Conularia cancellata* SANDBERGER.** (Aanvulling op artikel van Schuyf in G&H 1960: 127-133). G&H 1961: 291.

1962: **Idar-impressies.** G&H 1962: 26-28.

1962: **Geologie van het Noordelijke Sauerland.** G&H 1962: 85-98.

1962: **De karstverschijnselen.** G&H 1962: 105-114.

1962: **Verslag van de excursie naar het Sauerland der Nederlandse Geologische Vereniging van 23-28 juli 1962.** G&H 1962: 158-165.

1963: **Gids voor de geologische collectie in de 'Van der Lijnkamer' van het museum Flehite te Amersfoort.** G&H 1963: 27-29.

1963: **Geschiedenis van de Utrechtse Heuvelrug, in het bijzonder die van Amersfoort en omgeving.** G&H 1963: 30-38.

1963: **Geologie en geomorfologie van het Sauerland II.** G&H 1963: 64-82.

1963: **Het Gardameer en zijn omgeving door een geologische bril bekeken.** G&H 1963: 110-117.

1964: **Verslag Sauerlandexcursie Aug. '63.** G&H 1964: 14-21.

1964: **Geologische excursiegids voor Luxemburg.** Deventer (Nautilus).

1986: **De oprichting van de Nederlandse Geologische Vereniging in 1946 en haar voorgeschiedenis.** G&H 1986: 110-113.